

Tekirdağ ilindeki Su Kaynaklarının Sürdürülebilirliğinde Sulama Kooperatiflerinin Faaliyetlerinin Deđerlendirilmesi*

Evaluation of activities of Irrigation Cooperatives for Sustainability of
Water Resources in Tekirdag

Ayşegöl Ünver

Harun Hurma

Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü

*Bu çalışma Ayşegöl Ünver'in Yüksek Lisans Tezinden türetilmiştir.

Giriş

- Su kaynakları yönetiminde temel amaç, sürdürülebilirliktir.
- Kaynak üzerinde kalıcı zararlar oluşturmadan, hidrolojik sistemin işleyişini değiştirmeyecek ama günümüzün ve geleceğin gereksinimlerini de gözetecek bir sistemin belirlenmesidir.
- Su kaynakları yönetiminin sürdürülebilir olmasının yanında diğer önemli bir faktör de etkin olması yani en uygun kullanımın gerçekleştirilmesidir

Giriş

- Türkiye'deki en fazla su kullanıcı sektörlerden biri de tarımdır.
- Günümüzde sulama işletmeciliği genellikle sulama birlikleri, sulama kooperatifleri, belediyeler veya köy tüzel kişilikleri tarafından yürütülmektedir.
- Sulama alanlarında ki artışla beraber sorunlarda artmış ve sulamadan beklenen verim istenilen seviyelere ulaşamamıştır

Çalışmanın amacı

- Sulama kooperatiflerinin, su kaynakların sürdürülebilir kullanımına ilişkin faaliyetlerinin ortaklarca nasıl değerlendirildiği incelenecektir.
- Sulama kooperatiflerinin başarısını artırma amaçlı öneriler getirilecektir.

Materyal ve Yöntem

- Araştırma materyalini Tekirdağ İli ve ilçelerinde bulunan tarımsal sulama kooperatifleri ortaklarından elde edilecek anket verileri oluşturmuştur.
- Toplanan bilgiler ışığında Tekirdağ ili ve ilçelerinde 24 adet sulama kooperatifi belirlenmiştir.
- Anket çalışması bu sulama kooperatiflerinin faal olanlarının bulunduğu köylerde yapılmıştır.
- Anket yapılacak çiftçi sayısı 70 üretici olarak belirlenmiştir.

Su Kaynakları Yönetimi

- Dünyadaki su rezervlerinin sadece % 2,5 ini tatlı su kaynakları oluşturmaktadır.
- Yaşanan hızlı nüfus artışı ve sanayileşmeye paralel olarak su kaynaklarında kirlenme ve kuraklık artmaktadır. Ancak mevcut tatlı su potansiyeli artmamaktadır. Bu durum dünyanın da ülkemizin de bir su krizinin eşiğinde olduğunu göstermektedir.
- Bilinçsiz sulama nedeniyle su kaynaklarının sürdürülebilirliği tehlikeye girmiş, binlerce dekar alan tarım yapılamaz hale gelmiş, ciddi verim kayıpları oluşmuştur

Su Kaynakları Yönetimi

- Su yönetimi, su kaynaklarının planlı bir şekilde geliştirilmesi, dağıtılması ve kullanılması olarak tanımlanmakta ve tarımsal, evsel, endüstriyel su kullanımı şeklinde gruplanmaktadır.
- Su kaynaklarından yararlanmada sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için, sulama yatırımlarının planlanması ve inşası kadar, sulama şebekelerinin rasyonel olarak işletilmesi ve sulama işletmeciliğine çiftçilerin ekonomik ve sosyal yönlerden tam olarak katılımlarının sağlanması gerekmektedir.

Sulama Kooperatifleri

- Türkiye sanıldığı gibi su zengini bir ülke değildir.
- Kişi başına kullanılabilir su miktarının 1 519 m³ olduğu düşünüldüğünde su azlığı yaşayan bir ülkedir.
- Türkiye'de sulama şekillerine bakıldığında, sulama projelerinin yönetilmesinde iki ana yol izlenmektedir. Bunlar:
- Devlet tarafında yapılan sulama yönetimi,
- Faydalananlar tarafından oluşturulan örgütler ve yerel yönetimlerce yapılan sulama yönetimi

Sulama Kooperatifleri

- Türkiye'de kooperatifler tarafından yapılan sulama işletmeciliği 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'na göre kurulan "sulama kooperatifleri" tarafından yapılmaktadır.
- Sulama kooperatifleri, kardan çok sulama hizmetlerinin düzgün bir Şekilde yürütülmesini amaçlayan ve bütün ortaklarının çıkarlarını düŐünen bir grup ifti tarafından kurulan örgütlerdir.
- Sulama tesislerin işletilmesi, bakım ve onarımları da kooperatifler tarafından yapılmaktadır.

Sulama Kooperatifleri

- Sulama kooperatiflerinin amacı, su kaynaklarından organize olarak faydalanmak isteyen çiftçilerin, tarımsal üretimleri için ihtiyaç duydukları suyu elde etmek, adil bir dağıtım yapmak ve etkin bir şekilde kullanımını sağlamaktır

Sulama Kooperatiflerinin Faaliyetleri

- Toprak muhafaza ve tarımsal sulama tekniğinin zaruri kıldığı hallerde ilgili kuruluşların teknik yardımından faydalanmak,
- Ortaklarına sulama ve tarla içi faaliyetler hakkında öğretici ve eğitici hizmetlerde bulunmak,
- Ortaklarına mevzuat ve protokol hükümlerine göre tesis ve işletme kredisi sağlamak,
- Kooperatif hizmetleri ile ilgili her çeşit alet ve ekipmanları temin etmek,

Sulama Kooperatiflerinin Faaliyetleri

- Kooperatif ortaklarına ve ortak olmayan çiftçilere sulama konularında kamu ve özel kuruluşlarla işbirliği sağlayarak teknik yardım yapmak ve münavebe bitkilerinin ekimi için yardımcı olmak,
- Çevre korumaya yönelik faaliyetlerde bulunmak,
- Amaç ve çalışma konularında gazete, dergi, kitap çıkarmak ve her türlü yayın faaliyetlerinde bulunmak ve gerektiğinde seminer, sempozyum, panel, konferans gibi toplantılar düzenlemek

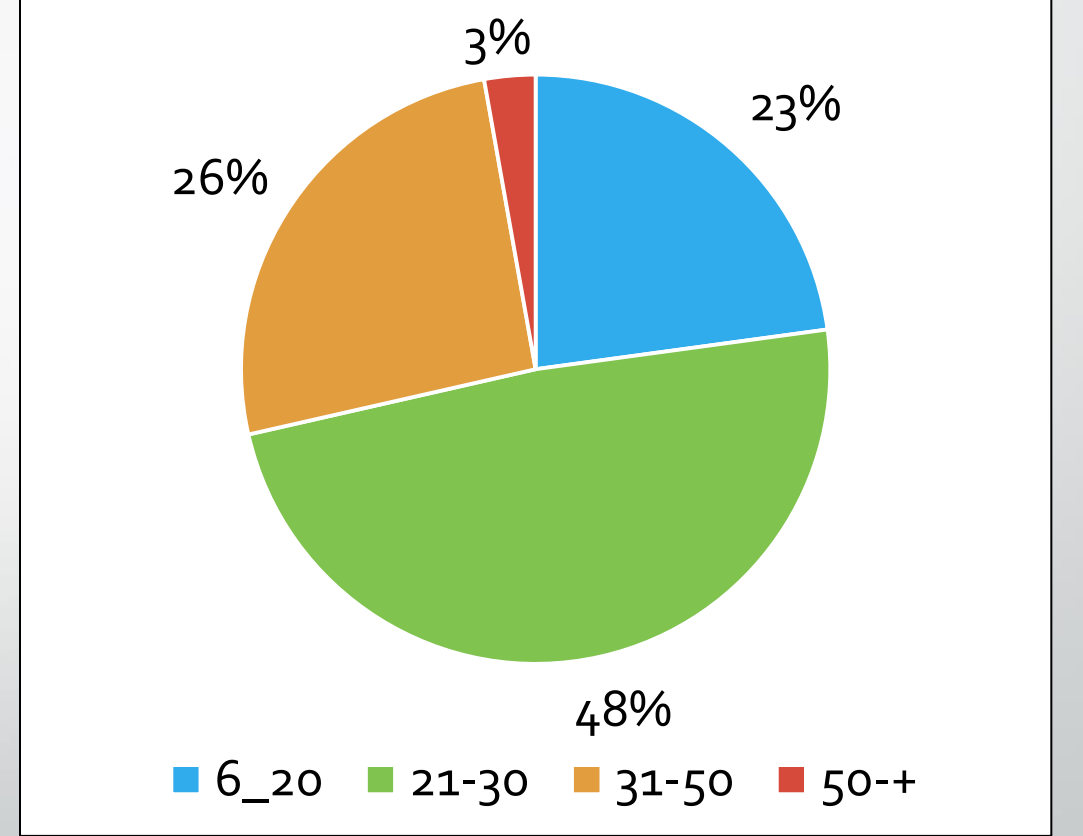

Araştırma Bulguları

Yaş Dağılımı

Yaş Grupları	Oran (%)
25-40	5,7
41-50	35,8
51-60	41,6
60-+	16,9
Toplam	100,0

Çiftçilik Deneyimi

Sulama Kooperatifine Ortak Olma Süresi

Ortak Olunan Yıl	Oran %
2-6	16,2
10-16	39,7
17-20	36,8
22-25	7,4

Sulama Kanallarının Yapısal Durumu

Sulama Kanallarının Durumu	Oran %
Çok Kötü	50,0
Kötü	32,9
Orta	17,1
İyi	0
Çok İyi	0

Su Kaynaklarının Korunmasına Yönelik Yargılar

Sonuç ve Öneriler

- Bir su kullanıcı örgütünün sulama işletmeciliğindeki başarısının temel ölçütleri uygun bir sulama planlaması ve su dağıtım programı ile adil bir şekilde dağıtımdır.
- Özellikle su kaynaklarının yetersiz olduğu yörelerde sulama zaman planlaması ve dağıtımını önem kazanmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

- Araştırma sonucu sulama kooperatiflerinin faaliyetlerine dair en önemli sorun kanal ve kanaletlerin bakım ve onarımının yapılmamasıdır
- Bu da zaten kıt olan kaynakların yok olması için bir engel teşkil etmektedir.
- Kooperatifler çevre ve sulama ile ilgili herhangi bir eğitim vermemektedirler.

Sonuç ve Öneriler

- Araştırma sonucu sulama kooperatiflerinin faaliyetlerine dair en önemli sorun kanal ve kanaletlerin bakım ve onarımının yapılmamasıdır
- Bu da zaten kıt olan kaynakların yok olması için bir engel teşkil etmektedir.
- Kooperatifler çevre ve sulama ile ilgili herhangi bir eğitim vermemektedirler.

Sonuç ve Öneriler

- Sulama kooperatiflerinin ortakların ihtiyaçlarını karşılaması yönünde alınacak tedbirlerin başında gelen yapısal düzenlemeler, sulama altyapısını içine alan her türlü yatırımı kapsamaktadır.
- Sulama kooperatifleri suyun üreticiye ulaştırılmasında gerekli altyapı yatırımlarını tamamlamış olması gerekmektedir.

Sonuç ve Öneriler

- Küresel iklim değışikliği nedeniyle ülkesel ve bölgesel bazda yağış rejiminin değışmesi su kaynaklarının sürdürülebilirliği üzerine olumsuz etkilerde bulunmaktadır.
- Sulama kooperatifleri doğal sebepleri göz önüne alacak bir yapıya kavuşturulmalıdır.